

ЗАТВЕРДЖЕНО
наказом ректора ЦПУ
від «08» грудня 2022 р.
№ 216-ун

**Програма та інструкція вступного інструктажу з питань охорони праці
та безпеки життєдіяльності для студентів і слухачів, прийнятих на навчання до університету
Центральноукраїнського державного університету
(Інструкція з питань безпеки життєдіяльності для студентів № 144)**

Тема: Система охорони праці та безпеки життєдіяльності Центральноукраїнського державного університету місце і роль в ній учасників освітнього процесу.

Час: 30 хвилин

Місце: навчальні аудиторії університету.

Мета: Ознайомити учасників освітнього процесу:

- із основними вимогами Закону України «Про освіту»;
- із основними вимогами Закону України «Про вищу освіту»;
- із основними вимогами Положення про навчання і перевірки знань з питань охорони праці в університеті;
- із основними вимогами Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти;
- із загальними вимогами Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу;
- із загальними відомостями про університет, видами і джерелами безпеки;
- із загальними правилами поведінки в навчальних аудиторіях, розміщення аудиторій і лабораторій кафедри, телефонів, аварійних виходів, засобів пожежогасіння;
- із вимогами безпеки під час проведення поза аудиторних поза навчальних заходів, у побуті;
- із вимогами газо-, електро-, пожежної- безпеки в університеті;
- із правилами надання першої допомоги потерпілим у разі виникнення нещасного випадку, при пожежі; виявленні отруйних чи шкідливих речовин.

Література:

- Закон України «Про освіту»;
- Закон України «Про вищу освіту»;
- Законодавство України «Про охорону праці»;
- Положення про організацію роботи з охорони праці та безпеки життєдіяльності учасників освітнього процесу в установах і закладах освіти затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 26.12.2017 № 1669;
- Положення про навчання і перевірки знань з питань охорони праці в університеті;
- Правила внутрішнього розпорядку в університеті.

Питання інструктажу та його короткий зміст

1. Загальні питання про навчальний заклад

Центральноукраїнський державний педагогічний університет являється закладом вищої освіти України із державною формою власності.

Університет безпосередньо підпорядковується Міністерству освіти і науки України.

Структура університету розподіляється на три підгрупи:

- адміністративно-керівний персонал (ректор, проректори, відділ кадрів, бухгалтерія, служби і відділи, які безпосередньо підпорядковуються ректору університету);
- структурні підрозділи освітнього процесу (деканати, кафедри, центр довузівської підготовки та інші.);

- структурні підрозділи, які забезпечують освітній процес (служби і підрозділи АГЧ, студентський клуб, гуртожитки, їдальня, профілакторій, та інші);
- структурні підрозділи, які виконують наукову роботу (аспірантура, докторантура), навчально-науковий відділ, інформаційний відділ, редакційно-видавничий відділ та інші).

Учасники освітнього процесу розподіляються на три основні групи:

- слухачі мовних курсів;
- слухачі курсів довузівської підготовки;
- здобувачі освіти України, які навчаються на бюджетній основі;
- здобувачі освіти України, які навчаються на контрактній основі.

2. Загальні правила поведінки учасників освітнього процесу на території університету

Всім категоріям учасників освітнього процесу на території університету дозволяється знаходитися в робочий час, який встановлений Правилами внутрішнього трудового розпорядку ЦДУ ім. В.Винниченка і розкладом навчальних занять, планами проведення різних заходів. У вільний час дозволяється знаходитися на території гуртожитку (мешканцям гуртожитків).

Відвідування студентів, які мешкають в гуртожитках дозволяється в установлені часи при наявності документа, який підтверджує особу, яка відвідує.

В'їзд на територію університету дозволяється тільки підвідомчого транспорту та транспорту працівників університету і тільки в робочий час. При цьому швидкість транспортних засобів не повинна перевищувати 5 км/год.. Пересування пішоходів по території університету дозволяється тільки по пішохідним тротуарам та встановленими маршрутами під'їзними дорогами. Під час пересування бути уважними, прислухатися до сигналів транспорту, що рухається. При зустрічному транспорті слід триматися правої сторони. Пересування по вимощенням вздовж будівель і споруд **ЗАБОРОНЕНО**.

Під час проведення освітнього процесу студенти повинні знаходитися в навчальних аудиторіях, лабораторіях і виконувати роботу відповідно до Програми навчання та навчальних планів з тієї чи іншої дисципліни на тій чи іншій кафедрі.

Під час проведення навчальних занять ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- відволікати учасників освітнього процесу від безпосереднього навчання, відзивати або знімати їх із занять для виконання громадських обов'язків чи проведення різних заходів, не пов'язаних із навчальним процесом, без відповідного наказу або письмового розпорядження по університету;
- наради, збори, наради по громадським питанням.

Розміщення об'єктів університету:

Освітня і наукова діяльність здійснюється на таких факультетах: педагогіки, психології та мистецтв; математики, природничих наук та технологій; історії, бізнес-освіти та права; української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій; фізичного виховання.

Деканати факультетів розміщені в університеті:

- історії, бізнес-освіти та права – 1-й поверх, двохповерхового навчального корпусу №1, вул. Шевченка, 1;
- фізичного виховання – двохповерховий навчальний корпус №2, вул. Пермська, 3
- математики, природничих наук та технологій - 1, 2, 3, 4, 5-й поверхи, семиповерхового навчального корпусу № 4, вул. Шевченка,1;
- української філології, іноземних мов та соціальних комунікацій – 3, 4, 5-й поверхи п'ятиповерхового навчального корпусу № 5, вул. Шевченка,1;
- педагогіки, психології та мистецтв – 2-й поверх, двохповерхового навчального корпусу №1, вул. Шевченка, 1;
- довузівської підготовки – 1-й поверх;

Гуртожитки: №№1, 2 знаходяться за адресою проспект Студентський,19-А,19-Б;

Гуртожитки №№ 3, 4 знаходяться за адресою вул. Полтавська,35,37.

Санаторій – профілакторій знаходиться в гуртожитку №1, а медпункт в навчальному корпусі №4 семиповерхового навчального корпусу на цокольному поверсі. На території університету є їдальня.

3. Основні права і обов'язки учасників освітнього процесу в університеті

Згідно діючого в Україні законодавства всі учасники освітнього процесу мають гарантоване право на:

- на навчання для отримання відповідного освітнього та освітньо-кваліфікаційного рівня;
- продовження отримання освіти по спеціальності на основі отриманого освітньо-кваліфікаційного рівня;
- користування навчальною, науковою, виробничою, культурною, спортивною, побутовою та оздоровчою базою університету;
- доступ до інформації у всіх областях знань;
- участь в науково-дослідницьких чи інших видах наукової діяльності, конференціях, олімпіадах, конкурсах та інше;
- особисто чи через своїх представників участь в громадському самоврядуванні;
- участь в об'єднаннях громадян (громадських організаціях, політичних партіях);
- безпечні та нешкідливі умови навчання та праці;
- забезпечення гуртожитками, стипендіями в порядку встановленому Кабінетом Міністрів України;
- трудову діяльність в установленому порядку в вільний від занять час;
- користування послугами установ охорони здоров'я, профілактики захворювань та зміцнення здоров'я;
- отримувати матеріальну допомогу згідно діючого законодавства;
- на академічну відпустку, відновлення, перевід в інший навчальний заклад відповідно до Положення, затвердженого Міністерством освіти і науки України;
- захисту від любых форм експлуатації, фізичного чи психічного насилля, від дій педагогічних чи інших працівників, які посягають на права чи приниження честі і гідності студентів.

Учасник освітнього процесу зобов'язаний:

- додержуватися діючого в Україні законодавства, моральних та етичних норм поведінки;
- систематично і глибоко оволодівати знаннями, практичними навиками, підвищувати професіональну майстерність, загальнокультурний рівень;
- додержуватися Уставу, Правил внутрішнього трудового розпорядку університету;
- виконувати вимоги навчального плану в терміни встановлені графіком навчального процесу;
- своєчасно інформувати відповідні деканати у випадку неможливості (з поважних причин) відвідувати заняття, здавати заліки, екзамени, виконувати контрольні та рубіжні завдання та інше.

За невиконання обов'язків і порушення Правил внутрішнього розпорядку університету на учасника освітнього процесу наказом ректора може бути накладено дисциплінарне стягнення чи відрахування із університету.

Підставами для відрахування здобувача вищої освіти є:

- завершення навчання за відповідною освітньою (науковою) програмою;
- власне бажання;
- переведення до іншого закладу вищої освіти;
- невиконання індивідуального навчального плану;
- порушення умов договору (контракту), укладеного між університетом та особою, яка навчається, або фізичною (юридичною) особою, яка оплачує таке навчання;
- інші випадки, передбачені законом (ст.46. ч.1 Закону України «Про вищу освіту»).

Особи, які відраховані з I курсу університету за різними причинами, право на відновлення не мають.

4. Основні положення законодавчих і нормативних актів з охорони праці, які діють в університеті

Положення про організацію роботи та порядок проведення аудиту охорони праці в університеті затверджено наказом ректора від 08.12.2022р. № 216-ун; посадові обов'язки працівників університету з питань охорони праці визначені вимогами ст.13 Закону України «Про охорону праці»; Положення про систему управління охороною праці в університеті, затвердженого наказом ректора від 08.12.2022р. № 216-ун, Положення про комісію з питань охорони праці університету, затверджено наказом ректора від 08.12.2022р. № 216-ун; Положення про

адміністративно-громадський контроль за станом охорони праці в університеті, затвердженого наказом ректора від 08.12.2022р. № 216-ун; Положення про порядок навчання і перевірки знань з питань охорони праці, затвердженого наказом ректора від 08.12.2022р. № 216-ун; Положення про службу охорони праці в університеті від 08.12.2022р. № 216-ун; Положення про кабінет охорони праці від 08.12.2022р. № 216-ун; інструкції з охорони праці при виконанні лабораторних робіт та практичних робіт на відповідному обладнанні, інструкції з пожежної безпеки для працюючих і студентів у приміщеннях різного призначення університету та інша нормативно-технічна документація охорони праці.

В системі виконання нормативних актів з охорони праці кожен учасник освітнього процесу повинен:

- пройти увідний інструктаж з питань безпеки життєдіяльності при зарахуванні до університету;
- пройти первинний інструктаж з питань охорони праці на кожній кафедрі перед початком виконання лабораторних чи практичних занять на відповідному обладнанні, яке використовується в навчальному процесі;
- знати і виконувати вимоги нормативних актів з охорони праці, правила безпечної роботи з машинами, механізмами і обладнанням, які використовуються в навчальному процесі, вміти користуватися засобами колективного та індивідуального захисту, надавати першу допомогу потерпілому;
- додержуватися вимог з охорони праці, які передбачені Правилами внутрішнього трудового розпорядку КДУ;
- проходити в встановленому порядку періодичні медичні огляди щорічно (до 21 року);
- співробітничати із адміністрацією університету з питань організації безпечних і нешкідливих умов праці і навчання.

За порушення законодавчих чи інших нормативних актів про охорону праці учасники освітнього процесу можуть бути притягнуті до дисциплінарної, матеріальної, кримінальної відповідальності відповідно до законодавства (ст.43,ст.44 Закону України «Про охорону праці»).

Учасники освітнього процесу, які ухиляються від проходження обов'язкових медичних оглядів до навчальних занять не допускаються.

Навчання з питань охорони праці із учасниками освітнього процесу проводиться згідно вимог Положення про порядок проведення навчання і перевірки знань з питань охорони праці та безпеки життєдіяльності в закладах, установах організаціях, підприємствах, що належать до сфери управління Міністерства освіти і науки України затвердженого наказом МОН України від 18.04.2006р. №304 (зі змінами).

5. Основні вимоги безпеки при проведенні поза аудиторних і поза навчальних заходів

До поза аудиторних та поза навчальних заходів в університеті відноситься:

- проведення вечорів відпочинку, дискотек та інше;
- проведення спортивних змагань;
- проведення різних екскурсій, туристичних подорожей та інше.

При проведенні вечорів відпочинку, дискотек і інших заходів особливу увагу необхідно звертати виконанню норм і правил електро-, пожежобезпеки всіма учасниками заходів.

Перед проведенням спортивних змагань, екскурсій, туристичних походів – із усіма учасниками проводиться цільовий інструктаж з питань охорони праці під особистий підпис кожного студента та викладача, відповідального за проведення заходу.

Основою безпеки при проведенні поза аудиторних і поза навчальних заходів є висока дисципліна всіх учасників, знання норм і правил безпеки при проведенні заходів, їх неухильне виконання, безумовне виконання розпоряджень керівників заходів.

6. Небезпечні і шкідливі виробничі фактори, основні вимоги виробничої санітарії

Небезпечні і шкідливі виробничі фактори в загальній системі діяльності університету відсутні.

Основні вимоги виробничої санітарії та особистої гігієни для учасників освітнього процесу являються:

- на протязі навчального часу знаходитися на заняттях, виконувати всі вимоги викладача щодо забезпеченню безпеки під час навчальних занять;
- додержуватися норм і правил особистої гігієни;
- у випадку недомогань чи захворювання повідомити про це викладача, і з його дозволу,

В ОBOB'ЯЗКОВОМУ ПОРЯДКУ звернутися за допомогою до лікувально-профілактичного закладу.

7. Обставини і причини нещасних випадків. Порядок розслідування і оформлення нещасних випадків

Основними причинами травматизму серед учасників освітнього процесу частіше являється особиста неухважність, необережність під час занять, при перебуванні в гуртожитках, на території університету, під час пересування до місця проведення занять до навчальних кафедр, під час проведення навчань по фізичному вихованню, під час практичних робіт, самовільне виконання різних робіт та інше.

Розслідування випадків серед учасників освітнього процесу проводиться згідно Положення про порядок розслідування нещасних випадків, що сталися із здобувачами освіти під час освітнього процесу затвердженого наказом Міністерства освіти і науки України від 16.05.2019 р. №659.

Про кожний нещасний випадок, який стався з учасником освітнього процесу, потерпілий або свідок нещасного випадку повинен:

- терміново прийняти заходи щодо надання першої долікарської допомоги потерпілому;
- терміново повідомити про випадок безпосередньо викладачу, який сповіщає завідувачому кафедрі, в деканат та в службу охорони праці.

Потерпілий самостійно або за допомогою сторонніх осіб, в обов'язковому порядку, повинен звернутися в лікувально-профілактичний заклад, де повинно бути документально зафіксовано – дату і час звернення, попередній діагноз, жалоби потерпілого.

Про кожен випадок, який призвів до погіршення стану здоров'я (втрати працездатності) на один день і більше згідно з медичним висновком, складається акт за формою Н-Н. Один екземпляр акту видається на руки потерпілому або особі, яка представляє його інтереси.

8. Основні правила електро-, пожежобезпеки

Основою електро-, пожежобезпеки являється знання і точне виконання норм і правил поведінки учасників освітнього процесу в аудиторіях, лабораторіях, гуртожитках, користування тільки справними приладами, обладнанням, висока дисципліна.

Перед користуванням електро-, газо- нагрівальними приладами кожен учасник освітнього процесу повинен пройти відповідний інструктаж під підпис у спеціальному Журналі, знати місця і порядок користування первинними засобами пожежегасіння.

З метою забезпечення електро-, пожежобезпеки учасниками освітнього процесу ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ:

- використовувати засоби пожежегасіння і пожежне обладнання для господарчих та інших потребах, які не пов'язані із пожежегасінням;
- користуватися електроплитами, побутовими електронагрівальними приладами;
- залишати без догляду включені електроплити та побутові електроприлади;
- користуватися пошкодженими електричними розетками;
- самовільно змінювати схеми електропроводки, виконувати тимчасові електропроводки, електричні продовжувачі, застосовувати для світильників саморобні абажури із горючих матеріалів;
- палити в невстановлених для цього місцях;
- захаращувати сміттям та горючими матеріалами кімнати в яких мешкаєте чи проходить навчальний процес.

При виникненні пожежі (ознак горіння) кожен учасник освітнього процесу ПОВИНЕН:

- негайно повідомити про це по телефону пожежну охорону 101 або (0522) 35-12-10. При цьому необхідно назвати адресу об'єкту, вказати кількість поверхів, місце виникнення пожежі, наявність людей і назвати своє прізвище;
- доповісти про пожежу керівника робіт чи керівника структурного підрозділу, якщо в гуртожитку - коменданта або чергового гуртожитку;
- надавати активну допомогу адміністрації щодо евакуації людей, які знаходяться в приміщенні та матеріальних цінностей;
- до прибуття пожежної команди, розпочати гасіння пожежі наявними первинними засобами пожежогасіння;
- після прибуття пожежної команди виконувати їх рекомендації.

При експлуатації газового устаткування не дозволяється залишати без нагляду працюючі газові прилади, бо у випадку затухання одного із пальників приміщення загазовується і виникає вибух. Необхідно стежити, щоб рідина, яка кипить, не залила вогонь пальника, протяг чи подув вітру не загасили полум'я. Категорично забороняється сушити білизну чи волосся над плитою із запаленими пальниками.

Дії при виявленні запаху газу:

При виявленні запаху газу у приміщенні необхідно:

- при виявленні запаху газу повідомити про це працівників університету;
- закрити крани перед газовими приладами та на приладах, при газобалонному устаткуванні вентиль на балонні та крани на плиті;
- відчинити вікно і двері, створивши протяг для провітрювання приміщення;
- не допускати в приміщенні відкритого вогню, не вмикати і не вимикати електроприлади та освітлення, щоб запобігти утворенню іскор;
- повідомити про витікання газу в аварійно-диспетчерську службу газового господарства за телефонами 104 або (050) 300-15-52.

До основних причин ураження людини електричним струмом належать:

1) доторкання до оголеного проводу струмоведучих частин електроустановок;

2) замикання на корпус внаслідок пробою ізоляції;

3) небезпека залишкового заряду. (Це стосується конденсаторів, навіть якщо вони вимкнуті з джерел живлення. Доторкання людини до незаземлених пластинок конденсатора може призвести до ураження електричним струмом).

Щоб усунути небезпеку ураження людини електричним струмом, застосовують різні захисні засоби. До них належать:

- засоби для ізоляції людини від землі і струмоведучих частин (ізолюючі підставки, гумові килимки, калоші, рукавиці), монтажний інструмент, кліщі, пристрої, які фіксують напругу (пробники з неоновією лампочкою, контрольні лампи тощо). **Людину, уражену електричним струмом, необхідно перш за все відокремити від струмоведучих частин. Ні в якому разі не можна торкатись відкритих частин тіла або ділянок вологого одягу.**

Крім виробництва, електроенергія з кожним роком знаходить все більше застосування в побуті. Недотримання вимог безпеки в цьому випадку супроводжується електротравмами. Для попередження електротравмування при користуванні побутовими електроприладами та іншим обладнанням, джерелом живлення яких є електричний струм, необхідно чітко дотримуватися вказівок виробників та прийнятих правил електробезпеки, визначених ПТЕ та ПТБ електроустановок.

При експлуатації електромережі та електроприладів забороняється:

- використання проводів з пошкодженою ізоляцією, несправних електророзеток, вилок;
- провисання електропроводів, дотикання їх між собою (крім скручених проводів);
- вживати для захисту електромережі некалібровані запобіжники і сурогати, так звані "жучки" тощо;
- влаштувати тимчасові електромережі;
- використовувати нагрівальні прилади без вогнетривких підставок;
- пропускати електропроводи через стіну, перегородки без додаткової ізоляції (фарфорові втулки, ебонітові трубки і т.п.);
- вживати для опалення саморобні нагрівальні печі або потужні електричні лампи.

ПЕРШІ ДІЇ ПРИ УРАЖЕННІ ЕЛЕКТРИЧНИМ СТРУМОМ:

- як найшвидше звільнити потерпілого від дії електричного струму (по можливості) виключити рубильник, якщо це не можливо виконати – необхідно відтягнути потерпілого в безпечне місце, використовуючи при цьому електроізоляційні засоби;

- дати потерпілому серцеві і болезаспокійливі препарати та дати пити у великій кількості води;

- потерпілого тепло укутати та доставити до лікарні в лежачому положенні;

- якщо після звільнення потерпілого від електричного струму він не дихає, то потрібно негайно приступити до штучного дихання і непрямого масажу серця.

Для запобігання ускладнень потерпілих необхідно госпіталізувати незалежно від стану здоров'я.

Надання першої долікарської допомоги потерпілим.

Для запобігання ускладнень потерпілих необхідно госпіталізувати незалежно від стану здоров'я.

При нещасних випадках дуже важливо до приїзду лікаря своєчасно надати першу долікарську допомогу потерпілому.

Схема послідовності дій при наданні першої долікарської допомоги:

- Вивести потерпілого з оточення, де стався нещасний випадок якщо це можливо та небезпечно для його життя та й оточуючих.
- Вибрати потерпілому найбільш зручне положення, що забезпечує спокій.
- Визначити вид травми (перелом, поранення, опік тощо).
- Визначити загальний стан потерпілого, встановити чи не порушені функції життєво важливих органів.
- Розпочати проведення необхідних заходів: зупинити кровотечу, зафіксувати місце перелому, вжити реанімаційних заходів (оживлення) – штучне дихання та зовнішній масаж серця, обробити ушкоджені частини тіла.

• Одночасно з наданням долікарської допомоги необхідно викликати швидку допомогу, або відправити до найближчої медичної установи.

Важливо знати обставини, при яких сталася травма, умови які спонукали до її виникнення та час, годину і навіть хвилини, особливо, коли потерпілий втратив свідомість.

Перша допомога при кровотечах.

При артеріальній кровотечі (кров ярко червоного кольору тече фонтаном):

туга пов'язка на рану (стерильна марля + жмуток вати + бинт); натискання пальцем артерію вище рани; натискання артерії із фіксацією кінцівок у відповідному положенні;

туге кругове перетягування кінцівки **ВИЩЕ** місця поранення; на рану – холод; потерпілого терміново доставити до медичного закладу.

Венозна кровотеча (кров темно вишневого кольору, тече повільно): туга пов'язка на рану; пальцеве натискання; при сильній кровотечі – туге кругове потягування кінцівок **НИЖЧЕ** місця поранення; на рану - холод; потерпілого терміново доставити до медичного закладу.

Капілярна кровотеча (садни, невеликі порізи та інше): пов'язка на рану; поранену кінцівку підняти як можна вище.

Перша допомога при опіках кислотами і лугами

У разі попадання кислоти або лугу на шкіру необхідно ретельно промити місце ураження водою на протязі 15-20 хвилин, після цього пошкоджену кислотою поверхню обмити 5 %- ним розчином питної соди, а обпечену лугом - 3%-ним розчином борної кислоти або 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

У разі попадання на слизову оболонку очей кислоти або лугу необхідно очі ретельно промити водою на протязі 15-20 хвилин, обмити 5 %- ним розчином питної соди (у разі попадання кислоти), а обпечену лугом - 3 %- ним розчином борної кислоти або 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

При опіках порожнини рота лугом необхідно полоскати рот 3 %- ним розчином оцтової кислоти або 3 %- ним розчином борної кислоти, при опіках кислотою - 5 %- ним розчином питної соди.

У разі попадання кислоти в дихальні шляхи необхідно дихати розпиленням за допомогою пульверизатора 10 %- ним розчином питної соди, при попаданні лугу - розпиленням 3 %- ним розчином оцтової кислоти.

Перша допомога при переломах, вивихах, ударах

При переломах і вивихах кінцівок необхідно пошкоджену кінцівку укріпити шиною, фанерною пластинкою, палицею, картоном або іншим подібним предметом. Пошкоджену руку можна також підвісити за допомогою перев'язки або хустки до шиї і прибинтувати до тулуба.

При переломі черепа (несвідомий стан після удару голови, кровотеча з вух або роту) необхідно прикласти до голови холодний предмет (грілку з льодом або снігом, чи холодною водою) або зробити холодну примочку.

При підозріванні перелому хребта необхідно потерпілого покласти на дошку, не підіймаючи його, чи повернути потерпілого на живіт обличчям униз, наглядаючи при цьому, щоб тулуб не перегинався, з метою уникнення ушкодження спинного мозку.

При переломі ребер, ознакою якого є біль при диханні, кашлю, чханні, рухах, необхідно туго забинтувати груди чи стягнути їх рушником під час видиху.

Перша допомога при опіках, теплових ударах:

При наданні першої допомоги при опіках, теплових ударах слід швидко припинити дію високої температури. Це має особливо велике значення при займанні одягу і при опіках через одяг. У першому випадку необхідно загасити полум'я, негайно накинути на людину, що горить, будь-яку цупку тканину, щільно притиснути її до тіла. Знімають тліючий одяг або обливають водою.

При промоканні одягу гарячою водою, його теж необхідно облити холодною водою або зірвати. Швидке занурення обпеченого лица у холодну воду зменшує біль і тяжкість опіку.

Опіки бувають трьох ступенів. При опіках першого ступеня з'являється почервоніння, припухлість шкіри. Уражені місця обробляють спиртом, прикладають примочки з розчину перманганату калію і забинтовують. При більш тяжких опіках (II, III ступенів) обпечені місця спочатку звільняють від одягу, накривають стерильним матеріалом, зверху накладають шар вати і забинтовують після перев'язування потерпілого направляють у лікувальний заклад. При опіках не слід розрізати пухирі, видаляти смолисті речовини, що прилипли до обпеченого місця, віддирати шматки одягу, які прилипли до рани.

Перша допомога при ураженні електричним струмом:

- як найшвидше звільнити потерпілого від дії електричного струму (по можливості виключити рубильник, якщо це не можливо виконати – необхідно відтягнути потерпілого в безпечне місце, використовуючи при цьому електроізоляційні засоби;

а) покласти потерпілого на спину, голову відхилити трохи назад, розстебнути комір, зняти пасок, одяг, що заважає рухам, а також взуття;

б) за допомогою тупої викрутки, ложки або іншого подібного предмета розтиснути потерпілому зуби, видалити з рота й носа слиз та кров;

в) для кращого проходження повітря до легенів потерпілого бинтом або носовою хусточкою слід притиснути йому язик до нижньої щелепи, вставивши між зуби дерев'яну паличку, або тримати язик у витягнутому положенні пальцями, обгорнутими хустинкою;

г) потім, стоячи позаду голови потерпілого, взяти його за зігнуті руки нижче ліктя й відвести їх від грудної клітки у сторони рахуючи раз, два, три), відвести руки вниз, обережно притискаючи їх до грудної клітки (рахуючи чотири, п'ять, шість). Ці рухи повторювати від 14 до 18 раз на хвилину, тобто по числу нормальних вдихів і видихів людини. При цьому не можна натискувати на живіт потерпілого, бо можна видавити з нього їжу, яка закупорить дихальні шляхи.

Надаючи першу медичну допомогу при ураженні електрострумом, слід звернути увагу на дихання, серцево-судинну систему потерпілого.

У разі припинення дихання, серцевої діяльності слід негайно розпочати непрямий масаж серця (натискувати долонями частими поштовхами в ділянці середини грудної кістки, трохи лівіше з ритмом 40-60 поштовхів за хвилину), штучне дихання рот у рот (попередньо закрити потерпілому ніс, вдихнувши повними грудьми, видихнути крізь марлю або носовичок у рот, крізь марлю або носовичок аналогічно робити видих у ніс). Штучне дихання роблять з частотою 16-18 раз на хвилину. Одночасно викликають спеціалізовану бригаду швидкої допомоги. Непрямий

масаж серця, штучне дихання роблять до повного відновлення або до надання спеціалізованої допомоги.

При ослабленні серцевої діяльності дихання необхідно забезпечити потерпілому доступ свіжого повітря, дати понюхати нашатирного спирту, влити в рот чайну ложку 25 крапель кордіаміну, поплескати по щоках.

При пошкодженні шкіри - накласти стерильну пов'язку, направити потерпілого до лікаря. Пошкоджену поверхню шкіри навколо опіку треба обробити зеленкою чи рожевим розчином марганцівки. В лабораторії повинна бути аптечка першої лікарської допомоги.

Штучне дихання треба робити безперервно до прибуття лікаря або до відновлення у потерпілого нормального дихання. Далі потерпілого треба відправити на медпункт або в лікарню.

Слід пам'ятати, що штучне дихання треба застосовувати не лише тоді, коли потерпілий виявляє ознаки життя, а й тоді, коли він не виявляє їх зовсім. Треба пам'ятати, що уявна смерть при ураженні електричним струмом у більшості випадків є лише глибокою непритомністю.

Перша допомога при отруєнні грибами:

Викличте “Швидку медичну допомогу”.

Одночасно, не очікуючи її прибуття, негайно промийте шлунок: випийте 5-6 склянок кип'яченої води або блідо-рожевого розчину марганцівки; натисніть пальцями на корінь язика, щоб викликати блювоту; прийміть активоване вугілля (4-5 пігулок), коли промивні води стануть чистими.

Після надання первинної допомоги: дайте випити потерпілому міцний чай, каву, або злегка підсолену воду, відновіть тим самим водно-сольовий баланс; покладіть на живіт і до ніг потерпілого грілки для полегшення його стану.

З'ясуйте, хто вживав разом із постраждалим гриби, проведіть профілактичні заходи.

ЗАБОРОНЯЄТЬСЯ вживати будь-які ліки та їжу, а надто ж алкогольні напої, молоко, — це може прискорити всмоктування токсинів грибів у кишечнику; займатися будь-якими іншими видами самолікування.

Перша допомога буде справді корисною для потерпілого при виконанні таких правил:

1. Подавати допомогу тільки в нещасних випадках при хворобливому стані, що загрожує життю, а не займатися лікуванням хворого.
2. З'ясовуючи характер ушкоджень, не доторкатися до ушкоджених частин тіла, не обмацувати їх, а обмежитись лише розпитуванням, оглядом.
3. Якщо неможливо визначити характер ушкодження, слід вважати його найтяжчим.
4. Піклуватися не тільки про те, щоб допомогти потерпілому, а й про і щоб не пошкодити йому: вибирати заходи допомоги безболісні, безпечні і вживати тільки найнеобхідніших заходів.
6. Твердо пам'ятати, що перша допомога не може замінити допомогу лікаря.
7. Викличте швидку медичну допомогу за номерами телефонів **103** або **(096) 561-39-77**.

9. ДІЇ У НАДЗВИЧАЙНИХ СИТУАЦІЯХ

9.1. При виявленні ознак респіраторного захворювання (COVID-19)

Алгоритми дій, для здобувача освіти у якого виявили ознаки респіраторного захворювання (COVID-19):

- у разі виявлення симптомів респіраторної хвороби (температура тіла вище 37,1⁰С, кашель, осиплість голосу, почервоніння очей) здобувач освіти повинен одягти маску та повідомити викладача або медичну сестру;
- медична сестра тимчасово ізолює в окреме приміщення, вимірює температуру;
- викладач або медична сестра повідомляє батьків здобувача освіти, про виявлені симптоми;
- якщо виявлені симптоми респіраторного захворювання, то хворого відправляють додому, повідомляють батьків, за потреби викликають швидку допомогу;
- медична сестра надсилає екстрене повідомлення про підозру на інфекційне захворювання до місцевого лабораторного центру, а також реєструє випадок хвороби у журналі реєстрації;
- у приміщенні, де перебував хворий, проводиться додаткове провітрювання та дезінфекція поверхонь;
- у разі підтвердження коронавірусної інфекції COVID-19, проводиться визначення кола контактних осіб. Усі контактні особи відправляються на самоізоляцію під медичний нагляд

сімейного лікаря на 14 днів з дня останнього контакту з особою, в якій підтверджений випадок COVID-19;

- для навчальної групи, яка перебуває на самоізоляції, організовується дистанційне навчання.

9.2. При отриманні сигналу «Повітряна тривога»

Алгоритм дії під час отриманні сигналу «Повітряна тривога»

- При отриманні сигналу «Повітряна тривога!» педагогічний працівник має миттєво сповістити здобувачів освіти (словесно) про загрозу або виникнення надзвичайної ситуації та припинити навчальне заняття.
- Педагогічний працівник нагадує здобувачам освіти про головну мету та правила евакуації: не говорити, не бігти, не штовхатися, не повертатися.
- Педагогічний працівник бере з собою класний журнал, свої особисті речі, очолює групу здобувачів освіти і визначеним маршрутом рухається разом з ними в тимчасове укриття.
- У середині тимчасового укриття відповідальні особи повинні забезпечити, щоб здобувачі освіти швидко та обережно зайняли свої місця.
- Після того як усі здобувачі освіти займуть свої місця, педагогічний працівник повинен перевірити наявність усіх здобувачів освіти за списком.
- Під час перебування в тимчасовому укритті вчителі та відповідальні особи повинні провести заходи, щоб заспокоїти здобувачів освіти та всіх, хто знаходиться в укритті.
- Після отримання сигналу «Відбій повітряної тривоги!» здійснить організоване виведення здобувачів освіти.

Проректор з науково-педагогічної роботи

Інженер з охорони праці

Узгоджено:

Юрисконсульт

Ірина КОЗИР

Олена БОНДАРЕНКО

Анна ШТАНЬКО